

Asia: VN/31530/2023

Hallituksen esitysluonnos laiksi varhaiskasvatuksen palvelusetelistä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset

Ovatko palvelusetelilain pykälät 1-3 perusteluineen selkeät?

Ankkalampi katsoo, että pykälät 1-2 ovat selkeitä.

Pykälän 3 § määritelmän 5. kohta omavastuuosuudesta on epäselvä ja voi johtaa tulkintaan, että laki rajoittaisi palveluntuottajan oikeutta määrittää palvelunsa hinta. Tämä olisi merkittävä puuttuminen elinkeinovapauteen ja poikkeus vallitsevaan käytäntöön.

Asiakkaan omavastuuosuuden kuvauksen tulee selkeästi osoittaa, että omavastuu on palvelun kokonaishinnan ja myönnetyn palvelusetelin välinen erotus.

Ehdotamme, että pykälä 3 selkeytetään jättämällä epäselvyyttä aiheuttava lause "jonka lisäksi palvelunkäyttäjältä ei saa periä muita varhaiskasvatusmaksuja" pois.

Ovatko palvelusetelilain pykälät 4-5 perusteluineen selkeät?

Ankkalampi päiväkodit katsoo, että pykälät 4-5 ovat perusteiltaan selkeät.

Onko palvelusetelilain pykälä 6 perusteluineen selkeä?

Ankkalampi Päiväkodit katsoo, että pykälä 6 on pääosin selkeä.

Pidämme kuitenkin perusteltuna, että palvelunkäyttäjällä tulisi olla subjektiivinen oikeus palveluseteliin silloin, kun palveluseteli on kunnassa käytössä ja se on näin ollen yksi varhaiskasvatuksen järjestämistavoista. Palveluseteli tulisi olla saatavilla välittömästi, kun perheellä on siihen tarve. Mikäli subjektiivisesta oikeudesta palveluseteliin ei voida säätää, tulisi vähintään säätää siitä, että palvelunkäyttäjällä on oikeus valituskelpoiseen päätökseen asiassa eriarvoisuuden ehkäisemiseksi.

Ovatko palvelusetelilain pykälät 7-8 perusteluineen selkeät?

Ankkalampi Päiväkodit katsoo, että pykälä 7 on epäselvä palveluntuottajan aseman osalta. Palvelunkäyttäjän kannalta kohtuullinen omavastuuosuus voidaan määrittää palvelusetelin sääntökirjassa määrittelemällä palvelun kattohinta. Pykälän 7 tulisi kuvata selkeästi myös se, miten määritellään kohtuullinen palvelusetelin arvo palveluntuottajalle.

Esityksessä myös todetaan, että kuntien ja yritysten yhteistyötä selkeyttäisi se, että palvelusetelin arvon kohtuullisuuteen vaikuttavat tekijät nostettaisiin lain tasolle. Valitettavasti tätä ei ole toteutettu lain luonnoksessa, ja arvon kohtuullisuutta palveluntuottajille säätelevät tekijät puuttuvat kokonaan.

Olisi selkeämpää ja johdonmukaisempaa, että lakiin lisättäisiin velvollisuus tarkistaa palvelusetelin arvo säännöllisesti perustuen kunnan oman palvelutuotannon kustannuksiin ja vuosittain varhaiskasvatusalan kustannuskehitystä kuvaaviin indekseihin. Tällöin kunnan päätöksenteko olisi avointa ja säännöllistä, ja se antaisi kaikille osapuolille mahdollisuuden vaikuttaa prosessiin. Tämä säädös olisi tärkeä periaatteellisesti ja vakiinnuttaisi käytännön, joka nykyisin on jo laajasti olemassa. Säännöllisen tarkastelun lisäksi olisi perusteltua lisätä määrittely äkillisten palveluntuottajasta riippumattomien kustannusvaikutusten huomioimiseksi. Tällaisia voivat olla muiden lakimuutosten vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin tai esimerkiksi lähihistorian globaalit kriisit.

Pykälän 7 luonnoksessa todetaan myös, että palvelusetelin arvon tulee olla palvelunkäyttäjälle kohtuullinen huomioiden lapsen tuen tarpeen ja iän. Ankkalammets Päiväkodit pyytää kiinnittämään pykälän muotoilussa huomion siihen, että palvelunkäyttäjän omavastuu on riippumaton lapsen iästä tai tuen tarpeesta. Sen sijaan nämä molemmat tekijät ovat palveluntuottajalle lain säätämiä kustannuksia, jotka tulee huomioida palvelusetelin arvoa palveluntuottajalle määrittäessä. Ankkalampi Päiväkodit ehdottaa, että pykälän muotoilua tarkennetaan koskemaan palvelusetelin arvon kohtuullisuutta palveluntuottajalle eikä ainoastaan palvelunkäyttäjälle. Nykyisessä muodossaan laki mahdollistaisi sen, että kunta asettaa palvelusetelille huomattavasti omaa palvelutuotantoaan alhaisemman kattohinnan, jolloin palvelunkäyttäjän kannalta kustannus kyllä muodostuisi kohtuulliseksi, mutta palveluntuottajan kannalta kohtuuttomaksi. Tämä tulisi estää lisäämällä Pykälään 7 maininta myös kohtuullisuudesta palveluntuottajan kannalta. Arvon määrittelyssä tulisi käyttää vertailua kunnan oman palvelutuotannon kustannukseen, ja tarkistaa arvo vähintään kerran vuodessa kustannuskehitystä kuvaavien indeksien mukaisesti. Palvelusetelin arvoa tulee korottaa lapsen iän ja tuen tarpeen mukaisesti.

Ankkalampi Päiväkodit katsoo, että pykälä 8 on selkeä, erityisesti huomioiden sen, että vallitsevana käytäntönä on palvelunkäyttäjälle myönnettävä ansiosidonnainen palveluseteli.

Ovatko palvelusetelilain pykälät 9-12 perusteluineen selkeät?

Ankkalampi Päiväkodit katsoo, että pykälät 9–12 ovat pääosin selkeät. Viitaten näkemykseemme pykälän 6 muotoilusta ehdotamme, että palvelunkäyttäjälle tulisi vähintään säätää oikeus vaatia

oikaisua, mikäli kunta on evännyt palvelusetelin, vaikka yksityisellä palveluntuottajalla olisi mahdollisuus ottaa lapsi varhaiskasvatukseen.

Ovatko varhaiskasvatuslain ja asiakasmaksulain muutokset perusteluineen selkeät?

Ankkalampi päiväkodit katsoo, että esitetyt muutokset perusteluineen ovat selkeät.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Ankkalampi Päiväkodit katsoo, että esityksen vaikutuksia yrityksille ei ole arvioitu riittävällä tasolla.

Vaikutusarvioinnissa ei ole otettu huomioon, mitä tapahtuu, jos palvelusetelin arvo ei noudata palvelutuotannon kustannuksia. Tämä voi johtaa ja on nykytilanteessa merkittävässä määrin johtanut palveluntuottajien palveluiden vähenemiseen. Erityisesti moni pieni toimija on joutunut lopettamaan toimintansa. Nykytilanne on yksityisten varhaiskasvatustoimijoiden, niin yhdistysten kuin yritysten, kannalta erittäin haastava.

Esityksessä jää kuvaamatta nykytilan osalta se, kuinka laajojen selvitysten mukaan kunnan oman palvelutuotannon kustannus on yli 20 % yksityistä palveluntuotantoa kalliimpaa. Vaikutusarvioissa ei näin ollen ole kuvattu, kuinka suuri kustannussäästö kunnille nykyisellään syntyy palvelusetelitoiminnassa.

Onko teillä täydennettävää esityksen nykytilan kuvaukseen tai muuhun tekstiin?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Lausuntoyhteenveto hallituksen esitysluonnokseen laiksi varhaiskasvatuksen palvelusetelistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi_ANKKA.pdf](#)

Ruhala Heidi
Oy Ankkalampi-Ankdammen Ab